



Аналітична записка

БЛІЦ-РЕФОРМИ ДЛЯ УРЯДУ ТА ДОВКІЛЛЯ

9 лютого 2015 року

У квітні 2015 року планується проведення «конференції донорів» для обговорення подальшої допомоги Україні. Наявність реальних реформ та конкретних ознак їх проведення – ключова умова надання подальшої допомоги Україні. «Ми хотіли б бачити вже певні перші результати», заявив нещодавно єврокомісар з питань європейської політики сусідства Йоганнес Ган.

Відповідне домашнє завдання Уряду повинно включати блок екологічних реформ.

Пропонуємо Уряду та нашим європейським партнерам три блиц-реформи у сфері охорони довкілля як індикатори реального реформування країни (не лише екологічного сектору, але і в цілому).

Обрання блиц-реформ базувалось на поєднанні таких критеріїв: (а) необхідність реформи, зокрема її актуальність, (б) можливість продемонструвати конкретний проміжний результат до квітня 2015 року і (в) перспективність та системо-утворюючий характер реформ. Іншими словами, ці реформи – не лише «що необхідно», але й «що можна» зробити у сучасних умовах в стилі строки на основі існуючих напрацювань.

*Базовими принципами запропонованих блиц-реформ є ефективність, боротьба з корупцією та сприяння імплементації Угоди про асоціацію Україна – ЄС. Вказані нижче **першочергові кроки для реалізації блиц-реформ можуть бути реалізовані до початку квітня 2015 року** і, таким чином, можуть бути проміжними індикаторами реформування країни.*

Особливо наголошуємо, що ці реформи – завдання для Уряду, а не лише Міністерства екології та природних ресурсів.

Реформа 1. ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ

Проблема полягає у відсутності бачення комплексного реформування природоохоронної галузі, схильність до збереження усталених практик та підходів до роботи в усіх напрямках. **Причиною**, на нашу думку, є резистентність кадрового складу до реформ та низька ефективність міжнародної технічної допомоги. **Вирішення проблеми з людськими ресурсами** полягає у розробленні концептуально нової кадрової політики у сфері довкілля на усіх рівнях (Мінприроди, департаменти в областях, державна екологічна інспекція) з метою якісного оновлення кадрового складу. Кадрова політика повинна спиратись на цілісне бачення реформування галузі, її майбутніх завдань та пріоритетів. **Вирішення проблеми низької ефективності міжнародної технічної допомоги (МТД)** полягає у створенні механізму координації МТД у сфері охорони довкілля під прямим контролем Міністра екології. Такий механізм повинен забезпечувати публічність інформації про усі проекти МТД у сфері охорони довкілля, координацію цілей та завдань проектів та громадський контроль.

Першочерговими кроками щодо кадрової політики можуть бути:

- * розроблена та оприлюднена концепція реформування галузі;
- * розроблена та оприлюднена концепція кадрової політики;
- * запровадження пілотних кадрових реформ (на рівні міністерства – щодо ліцензійно-дозвільного напрямку роботи, на регіональному рівні – щодо обласних екологічних інспекцій).

Першочергові кроки щодо міжнародної технічної допомоги:

- * інвентаризація усіх діючих та планованих проектів МТД у формі публічно доступного реєстру МТД у сфері охорони довкілля;
- * затвердження положення про порядок координації МТД у сфері охорони довкілля.

Реформа 2. ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Проблема полягає у відсутності попередження забруднення довкілля внаслідок безконтрольного планування та здійснення промислової діяльності, яка завдає шкоду довкіллю та здоров'ю населення. **Причина** полягає у відсутності належної оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень щодо господарської діяльності, яка може спричинити негативний вплив на здоров'я людини чи довкілля. **Вирішенням** проблеми є впровадження ефективного механізму (процедури) оцінки впливу на довкілля, інтегрованої у процес прийняття рішень щодо господарської діяльності, яка може спричинити негативний вплив на здоров'я людини чи довкілля. Це можна здійснити шляхом імплементації Директиви 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація) (колишня Директива 85/337/ЄЕС). Повернення до системи державної екологічної експертизи не може забезпечити вирі-

шення проблеми з оцінкою впливу на довкілля.

ПЕРШОЧЕРГОВИМИ КРОКАМИ МАЄ БУТИ РОЗРОБЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ Кабінетом Міністрів України:

- * постанови чи проекту закону «Про оцінку впливу на довкілля»;
- * постанови щодо переліку видів діяльності, які підлягають оцінці впливу на довкілля у відповідності до обох додатків до Директиви 2011/92;
- * інших постанов, необхідних для функціонування механізму оцінки впливу на довкілля.

Реформа 3. ІНТЕГРОВАНІЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ДОЗВІЛ

Проблема полягає у значному адміністративно-фінансовому тиску на суб'єкти господарювання та високій корупційності дозвільної системи у сфері охорони довкілля. **Причиною** вважаємо велику кількість, низьку ефективність та складність процедур надання документів дозвільного характеру у сфері охорони довкілля, зокрема дозволу на спеціальне водокористування, дозволу на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами та дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами. **Вирішенням** проблеми може бути запровадження системи інтегрованого екологічного дозволу. Це можна здійснити шляхом імплементації Директиви 2010/75/ЄС про промислові забруднення, ключовими елементами якої є принцип найкращої доступної технології та прозорість процесу прийняття рішення. Окрім того, слід погодити процедуру електронного надання інтегрованого екологічного дозволу як електронної адміністративної послуги.

ПЕРШОЧЕРГОВИМИ КРОКАМИ Є:

- * Кабінету Міністрів України розробити та подати до Верховної Ради України проект Закону України «Про інтегрований екологічний дозвіл»;
- * включити інтегрований екологічний дозвіл до переліку пріоритетних адміністративних послуг для запровадження в електронній формі.

Бліц-реформи для Уряду та довкілля. Аналітична записка.—Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля”. –2015. Контактна особа: Наталія Андрусевич, Голова Правління, nataliya.andrusevych@rac.org.ua, (032) 242 22 84.